

Onderzoeksverantwoording

De invloed van mantelzorg op het werk van verpleegkundigen en verzorgenden in het verpleeghuis

De ouderenzorg is in crisis: het personeelstekort in verpleeghuizen is groot, 23.000 mensen staan op de wachtlijst voor een plekje in het verpleeghuis en omdat mensen steeds langer thuis wonen, hebben bewoners van een zorginstelling steeds zwaardere en complexere zorg nodig.

Daarom zijn mantelzorgers de laatste jaren steeds meer gaan zorgen in het verpleeghuis. Uit interviews die Investico en *Trouw* hielden met verpleegkundigen en verzorgenden bleek de hulp van mantelzorgers invloed te hebben op hun werk. Zo bleek de hulp van mantelzorgers lang niet door iedereen verwelkomd te worden. Anderen zeiden juist meer werk te ervaren als mantelzorgers kwamen helpen omdat ze het gevoel hadden ook de mantelzorger in de gaten te houden.

Over de ervaringen van zorgpersoneel in verpleeghuizen met mantelzorg was nog weinig bekend, terwijl experts en politici het erover eens zijn dat mantelzorgers een steeds grotere rol moeten krijgen in het verpleeghuis.

Daarom besloot Investico via een enquête de ervaringen van verzorgenden en verpleegkundigen in kaart te brengen. Hoe kijken ze naar mantelzorg? Verlicht het de werkdruk? Hoe kijken ze naar aansprakelijkheid?

Samen met de beroepsvereniging van zorgpersoneel V&VN stelden we een enquête op die we vanaf 18 maart 2024 hebben verspreid via de nieuwsbrief van V&VN en de LinkedIn en Facebookaccounts van V&VN, *Trouw* en Investico.

Daar kregen we in drie weken vierhonderd reacties binnen. 51 procent werkt als verzorgende, 44 procent als verpleegkundige en 5 procent als verpleegkundig specialist. De meerderheid (68 procent) werkt al langer dan vijf jaar in het verpleeghuis. 25 procent werkt tussen de 1 en 5 jaar en 7 procent korter dan een jaar.

De resultaten van de enquête zijn niet representatief. We stelden negen vragen. Een deel van de respondenten liet na afloop hun telefoonnummer en mailadres achter. We hebben nog een aantal respondenten nagebeld om te vragen of ze hun ervaringen verder wilden toelichten.

Resultaten enquête

1. Minister van ouderenzorg Conny Helder wil dat naasten (nog) vaker bijspringen in het verpleeghuis, onder andere vanwege het personeelstekort. Vindt u dat een goed idee?
  - Ja, dat is een goed idee (13 procent)
  - Ja, maar alleen als er duidelijke afspraken zijn (60 procent)
  - Nee, geen goed idee (14 procent)

- Nee, ik vind dat de zorg door professionals moet worden gedaan (13 procent)
2. Weet je of jouw instelling algemene regels of afspraken heeft vastgelegd over wat mantelzorgers wel en niet zelf mogen doen?
    - Ja, de instelling waar ik voor werk heeft algemene afspraken vastgelegd (21 procent)
    - Nee, de instelling waar ik voor werk heeft geen algemene afspraken vastgelegd (49 procent)
    - Weet ik niet (30 procent)
  3. Merk je dat mantelzorgers vaker worden gevraagd om bij te springen in drukke tijden?
    - Ja (51 procent)
    - Nee (49 procent)
  4. Welke gevolgen denk je dat het voor je werk heeft, als mantelzorgers steeds vaker voor hun naasten gaan zorgen? (Vul in het vak hieronder jouw antwoord in)
Hier hebben mensen zelf een antwoordveld kunnen invullen.
  5. Voel je minder werkdruk door de hulp van mantelzorgers?
    - Ja (43 procent)
    - Nee (57 procent)
  6. Is voor jou duidelijk wie verantwoordelijk is, mocht er iets fout gaan door de hulp van een mantelzorger (bv. steunkousen verkeerd aantrekken)?
    - Ja (47 procent)
    - Nee (53 procent)
  7. Ben je wel eens bang dat jij de schuld krijgt als een mantelzorger per ongeluk een fout maakt?
    - Ja (33 procent)
    - Nee (67 procent)
  8. Heb je wel eens moeten ingrijpen nadat een mantelzorger per ongeluk een fout maakte?
    - Nee (74 procent)
    - Ja (26 procent)
  9. Heb je wel eens te maken gehad met ongewenste situaties met mantelzorgers, (zoals agressie, intimidatie, verbaal geweld, grensoverschrijdend gedrag)?
    - Nee, dat gebeurt nooit (25 procent)
    - Ja, dat gebeurt enkele keren per jaar (59 procent)
    - Ja, dat gebeurt enkele keren per maand (16 procent)